

Berklavarnir eru mjög mikilvægar

Á alþjóðadegi berkla þann 24. mars var vakin athygli á útbreiðslu berkla meðal barna innan Evrópusambandsins

Í nýrri skýrslu um útbreiðslu berkla í Evrópu (*Tuberculosis surveillance in Europe 2009*) sem er gefin út sameiginlega af ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) og svæðisskrifstofu WHO í Evrópu, kemur fram að ástæða er til að hafa áhyggjur af útbreiðslu fjölonæmra berklabaktería og viðvarandi nýsmits meðal barna.

ECDC og Evrópuskrifstofa WHO vinna saman að áætlun til að hefta útbreiðslu fjölonæmra berkla og sérstök áhersla verður lögð á meðhöndlun berkla meðal barna.

Það vekur athygli að samhliða því að heildartala nýsmitaðra af berklum fer lækkandi, hefur berklasmit meðal barna aukist nokkuð og því er sérlega mikilvægt að mati ECDC og WHO að beina áherslunni að börnunum ef takast á að útrýma berklum í Evrópu.

Um 40.000 tilfelli um berkla í börnum hafa verið tilkynnt í Evrópusambandslöndum undanfarinn áratug. Á árinu 2009 voru tilkynningarnar 3300 en á Evrópusvæði WHO var meðaltal smittilkynninga 36,8/100.000 íbúa árið 2009. Allt að áttfaldur munur er hins vegar á milli þeirra landa þar sem smit er hæst og þar sem það er lægst, eða 73 tilfelli annars vegar og 9,2 tilfelli á 100.000 íbúa hins vegar.

„Á árinu 2010 hafa óvenju margir greinst með berkla hér á landi miðað við undanfarin ár, eða 21 sjúklingur,“ segir Haraldur Briem sóttvarnalæknir í 6. tbl. 5. árg. *Farsóttafrétt* 2010.

„Af þeim sem greindust með berkla voru 16 (71%) af erlendu bergi brotnir. Ekki hefur orðið vart fjölonæmra berkla á árinu. Um miðjan 9. áratug síðustu aldar greindust nánast engin börn á skólaaldri með berklasmit. Í kjölfar þessarar niðurstöðu var almennum berklahúðprófum í skólum hætt. Berklapróf eru þó eftir sem áður mikilvægt tæki til að finna berklasmit hjá þeim sem lifa í nánum samvistum við berklasjúklinga,“ segir Haraldur.

„Á undanförunum áratugum hefur hlutur innflytjenda til landsins meðal berklaveikra farið vaxandi. Nú sem fyrr eru Asíubúar hlutfallslega flestir meðal berklaveikra, en tíðni jákvæðra berklaprófa meðal íbúa frá Afríku, Asíu og Aust-

Haraldur Briem
sóttvarnalæknir.

Þorsteinn Blöndal
lungnalæknir.

ur-Evrópu er einnig há. Það er ljóst að ekki næst til allra innflytjenda í læknisskoðun við komu til landsins. Því er afar brýnt að heilsugæslustöðvar hafi í huga berkla þegar fólk sækir lækisþjónustu vegna einkenna sem bent gætu til berkla,“ segir Haraldur Briem sóttvarnalæknir.

„Á árinu 2009 var tilkynnt um 9,4 milljónir berklatilfella í heiminum öllum. Nýgengi berkla á heimsvísu eru 137 tilfelli á 100.000 manns. Hér á Íslandi hefur nýgengið hins vegar verið 4/100.000 íbúa,“ segir Þorsteinn Blöndal lungnalæknir sem sinnt hefur eftirliti með berklasmiti innflytjenda til landsins. „Á síðasta ári greindust alls 22 með berkla, einn greindist í viðbót í lok ársins, 73% þeirra voru útlendingar en 27% innfæddir Íslendingar, sem er talsvert hátt hlutfall þó hafa verið í huga að óvenjumörg tilfelli greindust á síðasta ári, árið 2009 voru tilfelli aðeins níu talsins. Berklavarnir snúast fyrst og síðast um að greina smitbera snemma og meðhöndla fljótt, því berklar eru fullkomlega læknanlegur sjúkdómur ef hann er ekki mjög langt genginn. Þó eru um 1300 þúsund dauðsföll á ári í heiminum af völdum berkla og það verður að skrifast á stjórnmöld sem leggja ekki nægilega fjármuni í berklavarnir,“ segir Þorsteinn.

Talið er að um 25-30% af fólki séu sýkt af berklabakteríunni en aðeins 10% af þeim taka sjúkdóminn að sögn Þorsteins. „Þegar flæði af fólki um heiminn er mjög mikið má reikna með því að fjórðungur þeirra sem koma til landsins hafi tekið bakteríuna, þó þeir séu ekki veikir af berklum. Það er engu að síður mjög mikilvægt að greina alla sem bera í sér bakteríuna til að koma í veg fyrir að nokkur þeirra geti orðið veikur og smitað aðra. Um það snúast berklavarnir.“

Hávar
Sigurjónsson